

Towarzystwo Rozwoju Małych Elektrowni Wodnych
ul. Królowej Jadwigi 1
86 - 300 Grudziądz

**STANOWISKO TOWARZYSTWA ROZWOJU MAŁYCH ELEKTROWNI WODNYCH
W SPRAWIE USTAWY O ODNAWIALNYCH ŹRÓDŁACH ENERGII
UCHWALONEJ PRZEZ SEJM W DNIU 16 STYCZNIA 2015 R.,
PRZESŁANEJ DO ROZPATRZENIA PRZEZ SENAT RP
(DRUK SENACKI NR 817)**

I. Wprowadzenie

Towarzystwo Rozwoju Małych Elektrowni Wodnych przyjmowało z zadowoleniem intensyfikację prac nad uchwaleniem przez Sejm ustawy o Odnawialnych źródłach energii (OZE). Uczestniczyliśmy w konsultacjach społecznych podczas przygotowywania kolejnych wersji ustawy zarówno na poziomie ministerialnym, jak i sejmowym. Wychodziliśmy z założenia, że ustawa o OZE prowadzić będzie do likwidacji stanu niepewności, w jakim od kilku lat funkcjonuje w Polsce branża OZE.

Uchwalona przez Sejm i przekazana do Senatu ustawa nie likwiduje jednak obaw i niepewności związanych z funkcjonowaniem branży hydroenergetycznej w Polsce. Wynika to z wprowadzenia nowego rozwiązania, jakim jest system aukcyjny, w którym przedsiębiorcy planujący inwestycje pozbawieni są zarówno informacji na temat wysokości przyszłego wsparcia, jak i pewności jego otrzymania. Taki stan nie gwarantuje oczekiwanej przez branżę stabilności i przewidywalności, umożliwiającej podejmowanie decyzji inwestycyjnych.

Można zatem przypuszczać, że **w obszarze energetyki wodnej wprowadzenie systemu aukcyjnego nie przyniesie efektów w postaci realizacji nowych inwestycji, a w konsekwencji wzrostu produkcji energii wytwarzanej z wykorzystaniem siły wody.** Nasze prognozy są szczególnie istotne w kontekście faktu, jakim jest bardzo niski poziom wykorzystania potencjału hydroenergetycznego polskich rzek (sięga on zaledwie 19 procent, przy blisko 50 procentach wykorzystania tego potencjału średnio w Europie, nie wspominając o krajach, takich jak Czechy czy Francja, w których poziom ten sięga 70 czy 90 procent).

Energetyka wodna nie tylko nie zyskuje dzięki ustawie o OZE szans rozwoju, ale grozi jej również stopniowa likwidacja. Ryzyko likwidacji istniejących elektrowni wodnych wynika z kilku przyczyn. Destabilizacja obecnego systemu handlu zielonymi certyfikatami, której skutkiem było znaczne obniżenie przychodów elektrowni wodnych, przy jednoczesnym wzroście kosztów funkcjonowania tych przedsiębiorstw wynikającym z konieczności dostosowywania obiektów hydroenergetycznych do coraz bardziej rygorystycznych wymogów w obszarze korzystania z wód spowodowały znaczne obniżenie rentowności elektrowni wodnych. W tych warunkach **planowane przez Ministerstwo Środowiska wprowadzenie opłat za wodę wykorzystywaną w hydroenergetyce w połączeniu z planowaną w ustawie o OZE stopniową likwidacją możliwości korzystania z instrumentów wsparcia przez istniejące małe elektrownie wodne doprowadzi nieuchronnie do likwidacji wielu z nich.** Zagrożenie brakiem rentowności pozbawionych wsparcia najmniejszych (do 300 kW) obiektów energetyki wodnej zostało potwierdzone przez ekspertów w przeprowadzonych analizach. **Zapisy ustawy o OZE dotyczące modernizacji obiektów, która byłaby szansą na odzyskanie przez zmodernizowane obiekty wsparcia, są w projekcie ustawy całkowicie martwym zapisem,** ze względu na konieczność odliczenia od oferowanej w aukcji przez wytwórcę ceny energii wartości otrzymanych w dotychczasowej działalności świadectw pochodzenia oraz wartości dofinansowania inwestycji ze środków unijnych (jako pomocy publicznej).

biuro@trmew.pl | tel: (056) 46 49 644 | fax: (056) 46 49 643
www.trmew.pl | ul.Królowej Jadwigi 1 | 86-300 Grudziądz

Jednocześnie pragniemy zaznaczyć, że w naszej ocenie za pozytywne należy uznać wprowadzone podczas posiedzenia Sejmu w dniu 16 stycznia br. poprawki poselskie w art. 41 ustawy, gwarantujące stałą cenę sprzedaży energii dla najmniejszych instalacji (do 10 kW). W kontekście energetyki wodnej takie zapisy stwarzają szansę realizacji wielu przedsięwzięć, których potencjalne lokalizacje zostały zidentyfikowane w ramach współfinansowanego przez Komisję Europejską międzynarodowego projektu RESTOR Hydro, którego celem jest odbudowa dawnych obiektów młyńskich i wytwarzanie w nich energii z wykorzystaniem współczesnych technologii. Uważamy, że wprowadzone taryfy powinny zostać poszerzone o wszystkie mikroinstalacje, co stanowiłoby faktyczny (a nie jedynie deklarowany) przejaw promocji energetyki prosumenckiej i rozproszonej.

II. Propozycje zmian

Towarzystwo Rozwoju Małych Elektrowni Wodnych uznaje za najbardziej istotne wprowadzenie poniżej przedstawionych zmian:

1. Wykreślenie zapisu kwalifikującego obecny system wsparcia jako pomoc publiczną (art. 39 ust 2 pkt 2)

Jest:

Art. 39 ust. 2

2. Na łączną wartość pomocy publicznej, o której mowa w ust. 1, składają się:

1) .....

2) przychody uzyskane ze sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia, świadectw pochodzenia z kogeneracji oraz świadectw efektywności energetycznej lub wartość tych świadectw uzyskanych lub uzyskanych i umorzonych ustalona na podstawie średniej ważonej ceny danego świadectwa w roku, w którym zostało uzyskane, określonej na podstawie transakcji dokonanych na giełdzie towarowej w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 197); zdania pierwszego nie stosuje się do świadectw pochodzenia z kogeneracji wydanych dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji, o których mowa w art. 91 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy – Prawo energetyczne, w okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 499);

.....

4) inna pomoc o charakterze inwestycyjnym, bez względu na formę jej udzielenia, przeznaczona na budowę lub przebudowę instalacji odnawialnego źródła energii.

Propozycja zmiany:

Art. 39 ust. 2

2) Wykreślić w całości punkt 2.

Uzasadnienie:

Uznanie praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia za pomoc publiczną jest sprzeczne ze stanowiskiem Ministerstwa Gospodarki oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w którym stwierdzono, że obecny system wsparcia **nie stanowi pomocy publicznej i w związku z tym nie wymagał notyfikacji Komisji Europejskiej**. Stanowisko to zostało wyrażone w następujących dokumentach:

1. Opinia Prezesa Urzędu Ochrony Konsumentów i Konkurencji z 22 maja 2014 r. (Nr 2/2014/P/ES) wykazująca (str. 7 opinii) że istniejący aktualnie system świadectw pochodzenia energii elektrycznej z OZE nie stanowi pomocy publicznej i wobec tego nie podlegał notyfikacji w Komisji Europejskiej,
2. Pismo Ministra Gospodarki nr DEO-I-41010-1/53/14 z dnia 23 maja 2014 skierowane do Prezesa Urzędu Ochrony Konsumentów i Konkurencji dotyczące wydania opinii na temat projektowanej autopoprawki decyzji Rady Ministrów z 8 kwietnia 2014 r. W uzasadnieniu projektu Ministerstwo Gospodarki jednoznacznie określa, że dzisiejszy system certyfikatów nie jest pomocą publiczną.
3. Pismo Ministra Gospodarki nr DEO-I-41010-1/56/14 z dnia 27 maja 2014 skierowane do Sekretarza Rady Ministrów w sprawie reasumpcji decyzji Rady Ministrów z 08 kwietnia 2014 r. Zgodnie z uzasadnieniem Ministra Gospodarki aktualnie obowiązujący system certyfikatów nie stanowi pomocy publicznej ponieważ nie angażuje on środków publicznych.
4. Pismo Wiceprezesa Rady Ministrów Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 23 czerwca 2014 (DPI-XIII-0724-3-MC/14) w sprawie wniosku Ministra Gospodarki o reasumpcję głosowania. W piśmie potwierdza się, że planowany system aukcyjny stanowi pomoc publiczną, ale nie wymaga notyfikacji przez Komisję Europejską, natomiast obecny system nie stanowi pomocy publicznej i również nie wymaga notyfikacji.

Pozostawienie zapisów w obecnym kształcie spowoduje w przypadku modernizacji instalacji OZE konieczność odliczania wartości uzyskiwanych świadectw pochodzenia od planowanej ceny sprzedaży, jaką będzie można uzyskać w aukcjach. **Dla przeszło 350 małych elektrowni wodnych które powstały przed 2005 r. będzie to oznaczać brak jakichkolwiek podstaw ekonomicznych do przeprowadzenia modernizacji.** Równocześnie instalacje te w myśl zapisów art. 42 ust. 3 i art. 44 ust. 3 zostaną po roku 2020 pozbawione prawa sprzedaży energii po gwarantowanej przez prezesa URE cenie oraz przestaną im przysługiwać świadectwa pochodzenia. Dla większości wytwórców energii w małych elektrowniach wodnych taki stan będzie oznaczał konieczność likwidacji obiektów ze względu na brak możliwości uzyskania akceptowanych cen za dostarczoną energię elektryczną.

W tym miejscu warto również zaznaczyć, że konieczność odliczenia od oferowanej w aukcji przez wytwórcę ceny energii wartości dofinansowania inwestycji ze środków unijnych (jako pomocy publicznej; wyrażona w art. 39 ust. 2 punkt 4) jest również bardzo niekorzystnym zapisem. Po pierwsze, stawia przedsiębiorców przed koniecznością wyboru między systemem aukcyjnym albo dofinansowaniem inwestycji ze środków unijnych (uniemożliwiając sprzyjające rozwojowi OZE połączenie tych dwóch form wsparcia). Drugim problemem wynikającym z takich zapisów jest ryzyko niewywiązania się Polski z zapisów Umowy partnerstwa pomiędzy Polską a Komisją Europejską ze względu na niewykorzystanie odpowiedniej proporcji środków na inwestycje w OZE w ramach celu tematycznego 4. (Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach).

2. Zlikwidowanie kar za niewytworzenie energii w elektrowniach wodnych w sytuacjach niezależnych od wytwórcy (art. 166 p. 15; art. 162 ust. 6)

Jest:

Art. 166

Karze pieniężnej podlega ten, kto:

biuro@trmew.pl | tel: (056) 46 49 644 | fax: (056) 46 49 643
www.trmew.pl | ul.Królowej Jadwigi 1 | 86-300 Grudziądz

15) nie wytworzył energii, o której mowa w art. 72, w ilości większej lub równej 85% ilości określonej w ofercie wytwórcy, który wygrał aukcję, w okresach rozliczeniowych wskazanych w art. 83 ust. 2;

Propozycja zmiany:

Art. 166

Karze pieniężnej podlega ten, kto:

15) nie wytworzył energii, o której mowa w art. 72, w ilości większej lub równej 85% ilości określonej w ofercie wytwórcy, który wygrał aukcję, w okresach rozliczeniowych wskazanych w art. 83 ust. 2, z wyjątkiem sytuacji gdy do niewytworzenia energii, o której mowa w art. 72 doszło z przyczyn niezależnych od wytwórcy w instalacji odnawialnego źródła energii wykorzystującej do wytworzenia energii elektrycznej hydroenergie,

Uzasadnienie:

Wprowadzone podczas uchwalania ustawy w Sejmie poprawki poselskie nieco złagodziły ten przepis, jednak nadal uważamy, że proponowany system kar pieniężnych w przypadku braku wytworzenia energii w ilości określonej w ofercie aukcji nie bierze pod uwagę specyfiki funkcjonowania elektrowni wodnych, w których ilość wyprodukowanej energii zależy od czynnika naturalnego, jakim jest ilość płynącej wody w cieku uzależniona od wielkości opadów. Obserwacje pokazują, że jednym ze skutków globalnego ocieplenia jest zmieniający się w Polsce rozkład sezonowy opadów, a modelowe projekcje wskazują na kontynuację i umocnienie tej tendencji. Elementem zmian klimatu jest także wzrost amplitudy i częstotliwości zdarzeń ekstremalnych. Można powiedzieć, że ekstrema stają się bardziej ekstremalne. Rośnie natężenie opadów i intensywność susz. Dlatego w przypadku elektrowni wodnych nałożenie obowiązku oszacowania wyprodukowanej energii jest zobowiązaniem niemożliwym do wykonania. **Elektrownie wodne to źródła stabilne, których produkcję można z dużą dokładnością przewidzieć w krótkiej perspektywie czasowej, natomiast w dłuższej perspektywie nie jest to możliwe ze wskazanych wyżej powodów.** Ponadto, w przypadku hydroenergetyki w zlewni rzeki mogą być realizowane działania, niezależne od producenta energii, które spowodują znaczącą różnicę w ilości produkowanej energii elektrycznej (np. budowa ujęcia wody czy zbiornika przeciwpowodziowego). Zakładana ilość wytworzonej energii może różnić się od rzeczywistej również z uwagi na **obowiązki nakładane na właścicieli elektrowni wodnych, wynikające z przepisów dotyczących gospodarki wodnej**, np. rozporządzeń w sprawie warunków korzystania z wód. Przykładem może być obowiązek zwiększenia przepływu nienaruszalnego czy konieczność budowy przepławki dla ryb, w wyniku których zmniejszy się ilość wody dostępnej dla elektrowni.

3. Podział koszyków aukcyjnych (art. 73 ust. 4)

Jest:

Art. 73

4. Aukcje, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się oddzielnie na wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii wytworzonej w instalacjach odnawialnego źródła energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej:

- 1) do 1 MW oraz
- 2) powyżej 1 MW.

Propozycja zmiany:

Art. 73

4. Aukcje, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się oddzielnie na wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii wytworzonej w instalacjach odnawialnego źródła energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej:

- 1) do 300kW
- 2) od 300kW do 1 MW oraz
- 3) powyżej 1 MW

z uwzględnieniem technologii wytwarzania określonych w art. 77 ust. 3 pkt 4.

Uzasadnienie:

Aukcje należałoby przeprowadzać rozróżniając technologie i wielkość instalacji. Zaproponowany podział na obiekty do 1 MW mocy instalowanej i powyżej jest niewystarczający. Takie podejście eliminuje z systemu najmniejsze instalacje, gdyż w myśl proponowanych zapisów instalacja o mocy 50 kW będzie konkurować z instalacją o mocy 900 kW. Koszt budowy jak i koszt eksploatacji w przeliczeniu na 1 kW mocy instalowanej dla dwóch takich obiektów różnią się znacząco. To samo dotyczy konkurowania wytwórców bez uwzględnienia technologii wytwarzania energii. Takie rozwiązanie skazuje mniej zaawansowane technologie na brak możliwości rozwoju.

4. Dodanie zabezpieczenia w formie gwarancji ubezpieczeniowej (art. 78 ust 3)

Jest:

W aukcji na sprzedaż energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, wytworzonej w instalacji, o której mowa w art. 72, mogą wziąć udział wytwórcy posiadający ustanowioną gwarancję bankową lub dowód wniesienia kaucji na odrębny rachunek bankowy Prezesa URE w wysokości 30 złotych za 1 kW mocy zainstalowanej elektrycznej instalacji.

Propozycja zmiany:

3. W aukcji na sprzedaż energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, wytworzonej w instalacji, o której mowa w art. 72, mogą wziąć udział wytwórcy posiadający ustanowioną gwarancję bankową **lub ubezpieczeniową** lub dowód wniesienia kaucji na odrębny rachunek bankowy Prezesa URE w wysokości 30 złotych za 1 kW mocy zainstalowanej elektrycznej instalacji.

Uzasadnienie:

Należy dodać zabezpieczenie w formie gwarancji ubezpieczeniowej. Brak możliwości wniesienia zabezpieczenia poprzez gwarancję ubezpieczeniową ogranicza przedsiębiorcy katalog firm, w których może ubiegać się o wymagane zabezpieczenia finansowe. Gwarancje ubezpieczeniowe występują jako równoprawne formy zabezpieczenia zobowiązań w wielu aktach prawnych np. w ustawie Prawo zamówień publicznych – art. 45 ust 6. Zwracamy równocześnie uwagę, że art. 78 i kolejne nie precyzują na jaki okres powinna być wystawiona gwarancja – czy jest to tylko okres rozstrzygnięcia aukcji czy cały okres działania przedsiębiorcy, w którym korzysta z systemu aukcyjnego.

Ewa Malicka

Wiceprezes Zarządu TRMEW

biuro@trmew.pl | tel: (056) 46 49 644 | fax: (056) 46 49 643
www.trmew.pl | ul.Królowej Jadwigi 1 | 86-300 Grudziądz

